

Motion till riksdagen 2024/25:1937

av **Nooshi Dadgostar m.fl. (V)**

Utgiftsområde 1 Rikets styrelse

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen anvisar anslagen för 2025 inom utgiftsområde 1 Rikets styrelse enligt förslaget i tabell 1 i motionen.

Anslagsfördelning

Tabell 1 Anslagsförslag 2025 för utgiftsområde 1 Rikets styrelse

Tusental kronor

Anslag	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen (V)
1:1 Kungliga hov- och slottsstaten	190 463	-28 600
2:1 Riksdagens ledamöter och partier m.m.	1 114 343	-120 000
2:2 Riksdagens förvaltningsanslag	1 100 317	±0
2:3 Riksdagens fastighetsanslag	340 000	±0
2:4 Riksdagens ombudsmän (JO)	133 625	±0
2:5 Riksrevisionen	390 897	±0
3:1 Sametinget	70 721	66 000
4:1 Regeringskansliet m.m.	10 431 470	-501 600
5:1 Länsstyrelserna m.m.	4 180 845	125 000
6:1 Allmänna val och demokrati	198 640	±0
6:2 Justitiekanslern	95 967	±0
6:3 Integritetsskyddsmyndigheten	219 119	20 000
6:4 Valmyndigheten	170 715	±0
6:5 Stöd till politiska partier	169 200	±0
6:6 Institutet för mänskliga rättigheter	53 851	25 000
7:1 Åtgärder för nationella minoriteter	157 771	151 500
8:1 Mediestöd	991 119	526 000
8:2 Mediemyndigheten	88 182	±0

Anslag	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen (V)
9:1 Svenska institutet för europapolitiska studier samt EU-information	33 736	±0
99:1 Anslag 7:2 Åtgärder för den nationella minoriteten romer	±0	50 000
99:2 Svensk ambassadör för FN-resolution 1325	±0	3 000
Summa	20 130 981	316 300

Anslag 1:1 Kungliga hov- och slottsstaten

Vänsterpartiet föreslår en minskning av anslaget med 15 procent av den föreslagna nivån för 2025. Vi anser att även hovet bör spara när hela samhället befinner sig i en lågkonjunktur. Läs mer om förslaget i motionen Konstitutionella frågor (2024/25:1934). Vänsterpartiet föreslår en minskning av anslaget med 28,6 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag för 2025.

Anslag 2:1 Riksdagens ledamöter och partier m.m.

Vänsterpartiet föreslår en sänkning av riksdagsledamöternas arvoden som ett led i att skapa ett gott förtroende mellan folkvalda och det folk som de representerar. Vårt förslag innebär att riksdagsledamöternas arvoden knyts till 100 procent av ett prisbasbelopp per månad. Vidare föreslår vi att alla extra arvodesersättningar som är direkt knutna till riksdagsarbetet avskaffas. Läs mer om förslaget i motionen Konstitutionella frågor (2024/25:1934). Vänsterpartiet föreslår en minskning av anslaget med 120 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag för 2025.

Anslag 3:1 Sametinget

Sammantaget tillför Vänsterpartiet anslag 3:1 Sametinget 66 miljoner kronor mer än regeringen för 2025, se nedan för en redovisning av förslagen.

Bevarande av de samiska språken

Då de samiska språken under lång tid har varit, och fortfarande är, hotade och satta under stor press är behoven av olika typer av språkstödande, stärkande, rådgivande och informationshöjande insatser enorma såväl bland samer som i samhället i stort. Samtidigt är Sametingets personella och ekonomiska resurser starkt begränsade. Vi föreslår därför en satsning i syfte att ge Sametinget mer resurser för att arbeta med språkfrågorna. Satsningen kan även användas av Sametinget för att bygga ut det samiska biblioteket som är en resurs för hela landet. 2022–2032 infaller FN:s språkdecennium, vilket ytterligare motiverar satsningar på de samiska språken. I motionen Åtgärder för det samiska folket (2023/24:993) skriver vi mer om våra förslag gällande samepolitiken. Vänsterpartiet föreslår en ökning av anslaget med 30 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag för 2025.

Stipendieordning för samiska studier

I dag måste studenter som vill läsa samiska göra det utöver sina ordinarie studier och ta ytterligare studielån. Det har medfört en stor brist på utbildade lärare i samiska språk. Vi vill införa en stipendieordning i syfte att ge samiska studenter möjlighet att ansöka om stipendier för språkstudier i samiska. Vänsterpartiet föreslår en ökning av anslaget med 5 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag för 2025.

Repatriering av samiska kvarlevor och heliga föremål

Krav på återförande (repatriering) av föremål och kvarlevor har rests bland världens urfolk sedan 1970-talet. Repatriering handlar om rätten till det förflutna och sina förfäder. Det handlar också om försoning mellan urfolk och statsmakterna. Sametinget har tillsatt ett etiskt råd som ska vara ett rådgivande organ för etiska frågor vad gäller hantering och förvaring av samiska kvarlevor. Vi vill se ett mer intensifierat arbete när det gäller repatrieringen från statens sida. Sametingets etiska råd behöver därför få ökade resurser för att kunna möta upp i det arbetet. Vänsterpartiet föreslår en ökning av anslaget med 1 miljon kronor jämfört med regeringens förslag för 2025.

Nationalscen för Sápmi

Sámi Teáhter (Samiska teatern) bildades genom ett beslut i Sametinget 1992 och tog sitt nuvarande namn, Giron Sámi Teáhter, 2009. Produktionerna turnerar i landet, främst i den svenska delen av Sápmi. Uppdraget är att bedriva professionell scenkonst med den samiska kulturen och identiteten som grund samt främja de samiska språken genom att lyfta samhällsaktuella frågor. Förutom att Giron Sámi Teáhter är det samiska folkets teater är det även en kunskapsbank i språk och kultur för hela det samiska området. Ett pilot- och utvecklingsarbete pågick 2017–2020 med uppdrag att utreda och klarlägga hur Giron Sámi Teáhter kan utvecklas till en samisk nationalscen. En förstudie har överlämnats till Sametinget och Kulturdepartementet. Vi föreslår en satsning i syfte att inrätta en nationalscen för Sápmi. Vänsterpartiet föreslår en ökning av anslaget med 30 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag för 2025.

Anslag 4:1 Regeringskansliet m.m.

Sammantaget föreslår Vänsterpartiet en minskning av anslag 4:1 Regeringskansliet m.m. med 501,6 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag för 2025.

Mindre pengar till Regeringskansliet

Vi anser att Regeringskansliet har fått omotiverat mycket pengar jämfört med regeringens tidigare budgetförslag (BP 2022, prop. 2022/23:1). Vänsterpartiet föreslår en minskning av anslaget med 500 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag för 2025.

Vi avvisar överflyttning av pengar från anslag 1:2 utgiftsområde 5

Regeringen föreslår även att anslaget ökas med 16 500 000 kronor fr.o.m. 2025 för att renodla verksamheten vid svenska dialoginstitutet för Mellanöstern och Nordafrika. Finansiering sker bl.a. genom att anslaget 1:2 Freds- och säkerhetsfrämjande

verksamhet inom utgiftsområde 5 Internationell samverkan minskas med 1 600 000 kronor fr.o.m. 2025. Vi avvisar denna minskning av anslag 1:2 inom utgiftsområde 5 och föreslår därför att anslag 4:1 Regeringskansliet m.m. minskas med 1,6 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag för 2025.

Anslag 5:1 Länsstyrelserna m.m.

Sammantaget tillför Vänsterpartiet anslag 5:1 Länsstyrelserna m.m. 125 miljoner kronor mer än regeringen för 2025.

Ökade resurser för djurskyddskontroller

Djurskyddet behöver stärkas för att främja en god djurvälstånd. En rad oacceptabla förhållanden har under de senaste åren uppmärksammats. Vänsterpartiet vill stärka länsstyrelsernas resurser för att utöva kontroller utöver den del som är avgiftsfinansierad genom ett ökat anslag för länsstyrelsernas djurskyddsarbete. Det skapar ökade möjligheter att utöva djurskyddskontroller efter anmälningar och att förstärka djurskyddstillsynen. Vänsterpartiet föreslår en ökning av anslaget med 100 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag för 2025.

Statligt stöd för stärkt tillsyn av strandskyddets efterlevnad

Strandskyddet är av mycket stor betydelse för allmänhetens tillgång till sjöar och vattendrag och för vår biologiska mångfald. Syftet med strandskyddet är att långsiktigt trygga dessa förutsättningar. Genom strandskyddet som infördes på 1950-talet har tillgången till en stor andel av våra stränder varit möjlig för alla människor oavsett inkomst. Exploateringen av våra stränder har trots strandskyddslagstiftningen fortsatt sedan 1950-talet men strandskyddet är ändå i dag en bärande del av allemansrätten. Tidigare utvärderingar visar att avvikelser vid tillämpningen av strandskyddslagstiftningen varierar kraftigt mellan kommuner och mellan länsstyrelser. Dessutom framhåller utredningen Tillgängliga stränder – ett mer differentierat strandskydd (SOU 2020:78) att det bedrivs relativt lite strandskyddstillsyn i landet. Vänsterpartiet anser att det är av stor vikt att överträdelser av strandskyddet beivras och anser att länsstyrelserna bör tillföras ekonomiska resurser för att stärka strandskyddstillsynen i landet för att värna allmänhetens tillgång till stränder. Vänsterpartiet föreslår en ökning av anslaget med 25 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag för 2025.

Anslag 6:3 Integritetsskyddsmyndigheten

Vi föreslår en satsning för att Integritetsskyddsmyndigheten ska kunna fullgöra sina uppgifter, bl.a. inspektioner och tillsyn samt hantering av anmälningar med anledning av bl.a. GDPR och kamerabevakningslagen. Handläggningstiderna för att få kameraövervakningstillstånd är orimligt långa. Vi står bakom tillståndskravet som huvudregel men anser att tiderna måste förkortas. Vi föreslår en ökning av anslaget med 20 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag för 2025.

Anslag 6:6 Institutet för mänskliga rättigheter

Enligt Ds 2019:4 skulle MR-institutet successivt få mer pengar än vad regeringen föreslår. Vi föreslår därför en höjning av anslaget med 25 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag för 2025.

Anslag 7:1 Åtgärder för nationella minoriteter

Sammantaget tillför Vänsterpartiet anslag 7:1 Åtgärder för nationella minoriteter 151,5 miljoner kronor mer än regeringen för 2025.

Vi avvisar regeringens kraftiga neddragning på anslag 7:1

Rättigheterna för den nationella minoritetsbefolkningen måste utvecklas, inte avvecklas. Vänsterpartiet avvisar därför regeringens sänkning av anslaget med 90 miljoner kronor. Vi anser också att de s.k. tidsbegränsade medlen bör permanentas. Vi avvisar även sammanslagningen med anslag 7:2 Åtgärder för den nationella minoriteten romer, se nedan. Vänsterpartiet föreslår en ökning av anslaget med 90 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag för 2025. Vi föreslår även att 9,5 miljoner kronor överförs till anslag 7:2 Åtgärder för den nationella minoriteten romer.

Generell satsning på de nationella minoriteterna

De nationella minoriteterna är samer, som också är ett urfolk, sverigefinnar, tornedalingar, romer och judar. De språk som omfattas är samiska, finska, meänkieli, romani chib och jiddisch. Med tornedalingar avser vi även kväner och lantalaiset. Genom internationella avtal har Sverige sedan ratificeringen 2000 förbundit sig att skydda och stärka de nationella minoriteternas rättigheter till identitet, språk, kulturarv och religion. Men mycket återstår att göra. Fortfarande förekommer diskriminering, rasism och hatbrott mot människor som tillhör de nationella minoriteterna. Av denna anledning måste vi ständigt fortsätta att förbättra och utveckla rättigheterna för den nationella minoritetsbefolkningen. Läs mer om våra förslag i motionen Åtgärder för de nationella minoriteterna och minoritetsspråken (2024/25:1935). Vi föreslår en satsning i syfte att fördjupa arbetet med åtgärder för de nationella minoriteterna. Vänsterpartiet föreslår en ökning av anslaget med 20 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag för 2025.

Permanent finansiering av minoritetsspråkens språkcentrum

Vi vill ha en permanent finansiering av minoritetsspråkens språkcentrum för finska, meänkieli, romani och jiddisch samt Sametingets språkcentrum efter 2024. Regeringen föreslår förvisso en satsning men den är inte tillräcklig. Vi föreslår en ökning av anslaget med 6,5 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag för 2025.

Mer pengar till resursbiblioteken för de nationella minoritetsspråken

Kungliga biblioteket (KB) fick fr.o.m. 2021 ett uppdrag att utveckla resursbibliotek för landets nationella minoriteter. Resursbiblioteken representerar de nationella minoritetsspråken finska, jiddisch, meänkieli, romani chib och samiska. Biblioteken är ett stöd i

kommunernas uppdrag att erbjuda böcker och andra medier på språken. Vi föreslår en ökning av anslaget med 5 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag för 2025.

Genomförande av judisk strategi

Utredningen om nationell strategi för att stärka judiskt liv i Sverige har överlämnat sitt betänkande till regeringen i januari 2024 (SOU 2024:3). Utredningen har bl.a. lämnat förslag till en samlad strategi med syfte att säkra fortlevnad och utveckling av judiskt liv i Sverige, med utgångspunkt i Sveriges internationella åtaganden om skydd för nationella minoriteter och minoritetsspråk. Regeringen föreslår förvisso en satsning för att genomföra förslaget om judisk strategi. Vi noterar att regeringen även föreslagit en satsning på säkerhetshöjande åtgärder för den judiska minoriteten inom anslag 6:1 Allmänna val och demokrati. Oavsett detta är satsningen inte tillräcklig enligt SOU 2024:3. Vänsterpartiet föreslår därför en ökning av anslaget med 39,5 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag för 2025.

Anslag 8:1 Mediestöd

Den nya lagen om mediestöd trädde i kraft den 1 januari 2024. Det nya mediestödet har nu tyvärr visat sig leda till en minskad mångfald på medieområdet då flera mindre tidningar inte fått stöd och därmed kan komma att tvingas lägga ned. Vänsterpartiet anser att en större satsning behöver göras på mediestödssystemet, i synnerhet för att värna mångfalden av medier. Läs mer om våra förslag i motionen med anledning av prop. 2022/23:133 Ett hållbart mediestöd för hela landet (mot. 2023/24:20). En höjning av mediestödet skulle t.ex. möjliggöra för tidningar att satsa på ett centrum för granskande journalistik. Vänsterpartiet föreslår en ökning av anslaget med 500 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag för 2025. Vi avvisar även regeringens föreslagna minskning av tidsbegränsade medel för att möjliggöra en fortsatt spridning av tryckta nyhetstidningar i områden där tidningsdistributionen påverkats av varannandagsutdelning. Vänsterpartiet föreslår att dessa medel kvarstår och att anslaget därmed ökas med 26 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag för 2025.

Sammantaget tillför Vänsterpartiet anslag 8:1 Mediestöd 526 miljoner kronor mer än regeringen 2025.

Nytt anslag 99:1 (Anslag 7:2) Åtgärder för den nationella minoriteten romer

Vi avvisar sammanslagningen med anslag 7:1 och neddragningen på åtgärder för den nationella minoriteten romer

Regeringen föreslår att anslag 7:2 ska slås ihop med anslag 7:1 Åtgärder för nationella minoriteter. Samtidigt föreslår regeringen en kraftig sänkning av anslag 7:2 fr.o.m. 2025. Vi avvisar dessa förslag eftersom arbetet med romsk inkludering snarare behöver utvecklas än avvecklas. Vänsterpartiet föreslår därför att 9,5 miljoner kronor överförs från anslag 7:1 till anslag 7:2 Åtgärder för den nationella minoriteten romer och att anslag 7:2 ökas med 10,5 miljoner kronor, vilket motsvarar regeringens föreslagna sänkning. Den totala ökningen av anslag 7:2 till följd av regeringens förslag blir 20 miljoner kronor för 2025.

Långsiktig finansiering av insatser för att nå målet om romsk inkludering

Sverige har antagit en strategi för romsk inkludering med målet att den rom som fyller 20 år 2032 ska ha likvärdiga möjligheter i livet som den som inte är rom. Halva tiden har nu gått och enligt en utvärdering av Länsstyrelsen i Stockholm har arbetet tappat fart och genomslagskraft. Länsstyrelsen förordar därför ett långsiktigt statsbidrag för arbetet med romsk inkludering riktat till kommuner och myndigheter. Vänsterpartiet föreslår en ökning av anslaget med 20 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag 2025.

Nationellt center för romska frågor

Kommissionen mot antiziganism (SOU 2016:44) föreslår i sitt slutbetänkande att regeringen ska inrätta ett nationellt center för romska frågor. Den förra regeringen tillsatte en utredning som har sett över frågan och lämnat förslag om att inrätta Myndigheten för romska frågor (Ds 2019:15). Vänsterpartiet föreslår en ökning av anslaget med 10 miljoner kronor i syfte att starta upp den nya myndigheten jämfört med regeringens förslag för 2025.

Sammantaget tillför Vänsterpartiet anslag 99:1 (anslag 7:2) Åtgärder för den nationella minoriteten romer 50 miljoner kronor mer än regeringen för 2025.

Nytt anslag 99:2 En svensk ambassadör för FN-resolution 1325

Vänsterpartiet har tidigare motionerat om att en svensk ambassadör bör tillsättas för att stärka det svenska arbetet med att implementera resolution 1325. Detta bidrar dessutom både till att uppnå mål 5 Jämställdhet och mål 16 Fredliga och inkluderande samhällen i Agenda 2030. Vänsterpartiet föreslår ett nytt anslag för en svensk ambassadör för FN-resolution 1325. Vänsterpartiet föreslår en satsning på 3 miljoner kronor för 2025.

Nooshi Dadgostar (V)

Andrea Andersson Tay (V)

Andreas Lennkvist Manriquez (V)

Daniel Riazat (V)

Jessica Wetterling (V)

Samuel Gonzalez Westling (V)

Isabell Mixter (V)

Vasiliki Tsouplaki (V)